

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Referat fra møte i Nasjonalt utvalg for bosetting av flyktninger og etablering og nedlegging av asylmottak samt omsorgssentre

Dato: 19. februar 2016
Tid: 11:00-14:30
Sted: KS Agenda, Haakon VII gt

Tilstede:

Geir Barvik, direktør i Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (leder)
Gunnar Bendixen, regiondirektør i KS Midt-Norge
Nina Gran, spesialrådgiver i KS
Terje Heggheim, rådmann, Flora kommune
Bodil Sivertsen, rådmann, Sandnes kommune
Hege Hovland Malterud, avdelingsdirektør, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Anne Karin Hamre, fylkesmann i Sogn og Fjordane
Christine Wilberg, avdelingsdirektør i Utlendingsdirektoratet
Bård Øistensen, administrerende direktør i Husbanken
Helge Eide, områdedirektør i KS

Forfall:

Unni Skaar, rådmann, Sarpsborg kommune
Frode Forfang, direktør i UDI

På møtet deltok også Utdanningsdirektoratet ved stabsdirektør Dag Johnsen og IMDi ved assisterende direktør Bjørn Holden, Halwan Ibrahim, Bjørg Karin Buttedahl, Ingvild Kleppestø, Sunniva Marøy og Kristian Mellingen.

Saksliste

Sak 01/16

Dagsorden ble godkjent

Sak 02/16

Christine Wilberg (UDI) orienterte om status og utfordringer på ankomst- og mottakssituasjonen. Presentasjonen er sendt utvalgets medlemmer.

Sak 03/16

Bjørn Holden (IMDi) innledet om bosettingssituasjonen jf. utsendt saksdokument. Det har vært en formidabel økning i bosettingen de senere år. Bosettingen i 2015 ble ny Norgesrekord med 11 342 bosatte flyktninger. Det er en økning på 45 pst fra 2014, 73 pst fra 2013 og 97 pst fra 2012. Kapasiteten fortsetter å øke i 2016. Kommunene har i februar 2016 vedtatt 15 600 bosettingsplasser, en økning på nær 40 pst fra 2015. Kapasiteten vil øke ytterligere når alle kommunene har svart på anmodningen. Det er realistisk å bosette minst 16 000 flyktninger i 2016. Det er for tiden få flyktninger som venter på å få tildelt bosettingskommune. Dette gjør det krevende å ta i bruk alle bosettingsplassene kommunene har fattet vedtak om.

Utvalget opprettholder tidligere prognose på 18 000 som bosettingsbehovet for 2016, der anslaget inkluderer alle nye innvilgelser fra UDI til og med oktober måned, og prognosen vil bli oppdatert på neste møte i utvalget. Bosettingsbehovet for enslige mindreårige settes ned til 2 150 under 18 år, hvor av 700 er under 15 år.

IMDi vil oppdatere informasjon til kommunene om hvordan bosettingsbehovet vil utvikle seg måned for måned i 2016, på bakgrunn av oppdaterte prognoser fra UDI for innvilgelser per måned, etter at UDI har vurdert omprioriteringer og ekstra innsats, som innebærer at UDI de nærmeste månedene vil prioritere opp saker som ligger an til innvilgelse med påfølgende bosetting.

Med henvisning til at det inngår i mandatet å anbefale tiltak for å bedre måloppnåelsen i bosettingsarbeidet, ønsker utvalgets medlemmer unntatt UDIs medlem, å understreke følgende:

"Forutsetningen for å kunne ta i bruk hele kommunenes kapasitet til å bosette 16 000 flyktninger i 2016, er at det gjennom året er tilgang på mange nok flyktninger å bosette. På grunn av rekordhøy bosetting i 2015 og kun vel 300 nye innvilgelser i januar, var det 1.2.16 kun 840 reelt bosettingsklare flyktninger i mottak som ikke var tildelt en kommune. Hvis asylsaksbehandlingstiden blir for lang kan det medføre at kommunene får for få flyktninger å bosette. Det er en risiko for at UDI, som ved årets start hadde 24 000 ubehandlede asylsaker, på kort sikt fatter for få vedtak som gir innvilgelser til at den økte kapasiteten i kommunene kan benyttes fullt ut.

Etter at det over flere år har vært en stor utfordring at behovet for å bosette flyktninger har vært større enn det kommunene har hatt kapasitet til, er situasjonen nå snudd. På starten av året ber en rekke kommuner om å få tildelt flere flyktninger for bosetting. Beregninger viser at det må være tilgang på minst 1 050 nye flyktninger hver måned, eksklusive overføringsflyktninger, for at kommunene skal kunne bosette 16 000 flyktninger i 2016. Kommunene bruker normalt et par måneder for å finne egnede boliger og planlegge norskopplæring, introduksjonsprogram og andre tjenester etter at navngitte flyktninger er tildelt kommune. Derfor vil det til en hver tid være om lag 3 000 flyktninger i prosess.

Når kommunene på oppfordring fra staten har økt kapasiteten for å dekke behovet, er det viktig at kapasiteten brukes gjennom en rask utnyttelse av disponible plasser. Mange kommuner har dimensjonert opp kapasiteten for å bosette på et vesentlig høyere nivå gjennom hele året, og det er utfordrende å bosette veldig få ved starten av året og veldig mange på slutten av året. Selv om kommunene har vært informert om at hovedtyngden av bosettingen i 2016 ville skje 2.halvår, er det en grense for hvor ujevn bosettingen kan være før det får negative konsekvenser for bruken av kapasiteten i 2016. I tillegg tyder prognosene på at bosettingsbehovet kan gå ytterligere vesentlig opp i 2017, og det vil derfor være uhensiktsmessig ikke å bosette så mange som mulig i år.

Regjeringen bør oppprioritere raskere saksbehandling av asylsaker med sannsynlighet for innvilgelse de nærmeste månedene, for å sikre at kommunene får tilstrekkelig tilgang på bosettingsklare flyktninger, slik at den økte kapasiteten i kommunene kan benyttes fullt ut. Raskere saksbehandling vil innebære kortere ventetid i mottak og raskere bosetting. At flyktningene dermed kan komme raskere i kvalifisering og utdanning vil styrke deres muligheter til arbeid, og bidra til effektiv integrering og være samfunnsøkonomisk lønnsomt."

UDIs medlem reserverer seg under henvisning til at spørsmålene som tas opp her inngår som en viktig del av styringsdialogen mellom Justis- og beredskapsdepartementet og UDI, og at budskapet allerede er forstått og fulgt opp.

Utvalget tar stilling til bosettingsbehovet for 2017 med påfølgende anmodning på utvalgets møte i mai/juni. Kriterier for fordeling av anmodningstallene i 2017 vil bli gjennomgått på samme møte.

Sak 04/16

Hege Malterud (Bufdir) orienterte om bosettingssituasjonen for enslige mindreårige med vekt på gruppen under 15 år. Det ble uttrykt bekymring for at antallet bosettingsklare i gruppen er høyere enn noen gang. Presentasjonen er sendt utvalgets medlemmer.

Sak 05/16

Dag Johnsen (Utdanningsdirektoratet) innledet om arbeidet med opplæring av unge flyktninger. Det er en utfordring å tilby norsk til barn i mottak med en oppholdstid på 3 mnd eller mer. Det er og krevende når ungdommer som er i alder for videregående opplæring, men ikke har forutsetninger for å gjennomføre dette, likevel blir meldt til opplæring på nivå med videregående skole. Utvalget tar til orientering at Utdanningsdirektoratet vil ivareta en videre progresjon om dette.

Eventuelt

Nina Gran (KS) meddelte hovedstyret i KS sitt vedtak om sentrale premisser tilknyttet den pågående gjennomgangen av refusjonsordningen for barnevernstiltak, som varslet gjennom Stortingets integreringsforlik 16.12.15. Vedtaksprotokollen ble utdelt utvalgets medlemmer.

IMDis digitaliseringsarbeid medfører nye rutiner i bosettingsarbeidet. IMDi har involvert enkelte kommuner i referansegruppen for digitaliseringsarbeidet, og vil invitere KS til å medvirke i utviklingsarbeidet.

Samarbeidsprosjektet med fylkesmannsembetene i Hordaland og Østfold skal evalueres. Samarbeidet mellom KS, IMDi og fylkesmennene vil fortsatt være et viktig tema for utvalget, herunder fylkesmannens samordningsrolle.